Petrus <Lombardus>; Henricus <de Gorichem> [Comm.]: Sententiarum libri IV (cum conclusionibus Henrici de Gorichem et problematibus S. Thomae articulisque Parisiensibus)
[Freiburg i. Br.: Kilian Fischer], [ca. 1492] Seite 318

daciuͫ: Quidã dicũt illδ tm̃ ꝓhiberi quod obest ⁊ nõ ꝓdest ei cui dr. Tale em̃ nõ ẽ aduersus ꝓximum. vt ideo videat̃ h̾ addidisse scriptura. Sꝫ de mendacio magna q̃stio est que nec cito explicari potest.

Jsta ẽ distinctio. xxxvij. hui⁹ tertij libri. Jn q̃ magister postq̃ egit de habitib⁹ ỽtutũ ⁊ bonoꝝ. Jncipit agere de his q̃ ꝯsistit in actib⁹ p̃ceptoꝝ. Et tria facit. Nã primo p̃mittit quedã de p̃ceptis generalia Secũdo determinat quedã de p̃ceptis que sunt ad deũ specialit̃ ordinãtia. Tertio exẽplificat p̃cepta q̃ sunt specialiter ad ꝓximũ sonãtia. Primũ vsqꝫ ibi. Primũ in prima. Secundũ vsqꝫ ibi. Jn scd̃a ỽo tabula. Tertiũ vsqꝫ ad finẽ dis. Jn speciali sñia magistri stat in trib⁹ ꝓpositionib⁹. quarum prima est hec Decẽ sunt decalogi nobis mãdata a deo per Moysen in duab⁹ tabulis tradita vl̃ donata Hãc magister insinuãs dicit ꝯsiderandũ esse de mãdatis decalogi que in duob⁹ mãdatis. s. dilectiõe dei ⁊ ꝓximi complent̃. Nã decalog⁹ ſm mg̃rm habet decẽ mãdata siue p̃cepta qr decalog⁹ est illud decacordũ. i. decem cordaꝝ psalteriũ de quo dr in psal. Jn psalterio decacordo psallã tibi. Et sunt illa decẽ p̃cepta filijs isrl̃ per moysen in duab⁹ tabulis digito dei scriptis tradita. ita ꝙ tria q̃ sunt prima tabula ordinãt hominez ad deũ. septẽ aũt q̃ sunt in scd̃a tabula ordinãt ad dilectionẽ ꝓximi. Secunda propositio. Ut tria mãdata prime tabule ordinãt hoiem ad deũ. ita septẽ p̃cepta tabule scd̃e ordinãt ad ꝓximũ. Hãc magister insinuãs dicit. ꝙ triũ p̃ceptoꝝ prime tabule q̃ ordinãt ad deũ. Primũ est. Nõ adorabis deos alienos. nõ facies sculptile siue idolũ neqꝫ omnẽ similitudinem. Jstud p̃ceptũ diuidit Origenes ĩ duo p̃cepta. distinguens inter idolũ ⁊ similitudinez. Nã cũ aliq̃s facit imaginẽ rei alicui⁹ existẽtis in natura. vt hoīs serpẽtis vel ouis dr facere similitudinẽ. Si ỽo facit imaginẽ alicui⁹ qδ nunq̃ vidit ocul⁹. sꝫ tm̃ fingit hominis anim⁹. eo ꝙ natura sil̃e nõ habet: dr facere idolũ Unñ apl̄s dicit ꝙ idolũ nihil est in mũdo. Sꝫ b. Augustin⁹ dicit. ꝙ sit nisi vnũ p̃ceptũ quod exprimitur his ỽbis. nõ habebis deos alienos. Jllud ỽo quod addit̃. nõ facies sculptile. nõ est aliud p̃ceptũ sꝫ eiusdem p̃cepti ꝑfectior explicatio. Et sñia ista b. Aug. apparet verior. Ad autoritatez apl̄i quã Origenes allegat ꝓ se. s. idolũ nihil est in mũdo. illã exponit b. Aug⁹. dicẽs apl̄m velle dicere ꝙ forma idoli nõ est ĩter creaturas mũdi cõputanda. qr licet materiã idoli de⁹ creauit. formã tñ ei⁹ hoīm peruersitas edidit. ⁊ iδ idolũ nihil est. qr ei⁹ forma per ỽbũ dei facta ñ est. vt etiã pctm̃ nihil est. qr per ỽbũ dei factũ nõ est. vt patet Joh. j. Sꝫ ꝯ illud obijcit mg̃r ⁊ dicit. Cũ beatus Aug⁹. alibi dicat. ꝙ oīs forma ⁊ cõpago ẽ facta per ỽbũ. quõ tũc põt esse veꝝ ꝙ forma idoli nõ sit facta per ỽbũ. Ad qδ rñdet dupl̄r. Nã primo ſm q̃sdam põt dici ꝙ forma idoli inq̃tũ est: a deo ẽ. sic etiam pctm̃. ⁊ q̃cquid est inq̃tũ est a deo est. Sꝫ forma idoli nõ est a deo inq̃tũ posita ẽ ad adorandũ. qr sic nõ est creatura sꝫ magis ꝑuersitas creature. sicut etiam pctm̃ inq̃tũ pctm̃ nõ est a deo nec creatura sꝫ creature defect⁹. Scd̃o rñderi p̃t ſm alios ꝙ hec ꝓpositio. Oīs forma deo est. intelligẽda est de forma q̃ naturalit̃ hꝫ esse. q̃lis nõ est forma idoli. eo ꝙ vere iusticie q̃ est de⁹ nõ assimilat̃. Secundũ p̃ceptũ prime tabule est. Nõ assumes nomẽ dei tui ĩuanũ. i. nõ iurabis ꝓ nihilo per deũ vl̃ per nomẽ dei. Uel ſm sensũ allegoricũ ꝓhibet̃ hic xp̄s esse creatura. vt sit sensus mãdati. Nõ assumes. i. nõ putes xp̄m esse creaturã. Tertiũ p̃ceptũ p̄ie tabule ẽ. Memẽto vt diẽ sabbati sanctifices. per quod ſm lr̃az p̃cipit̃ sabbati obseruãtia. Sꝫ allegorice mãdat̃ nobis vt in p̄nti a vitijs q̃escam⁹. vt ĩ futuro dei ꝯtẽplatiõꝫ a spũscõ expectemus. ⁊ dicit a spũsctõ expectem⁹. nõ iδ qr spũsctũs ista opet̃ sine p̄re ⁊ sine filio. sꝫ qr remissio pctõꝝ appropriat̃ spũisctõ. Jsta tria p̃cepta adaptat mg̃r tribus ꝑsonis. primũ p̄ri. scd̃m filio. tertiũ spũisancto Tertia ꝓpositio ẽ hec. Scd̃a tabula moysi data ꝯtinuit septẽ p̃cepta ad dilectiõꝫ ꝓximi ordinata. Hoꝝ p̃ceptoꝝ mg̃r in hac p̄nti distinctiõe enumerat q̃nqꝫ alia duo reseruãs ad aliã distinctiõez. Primũ est de honore parẽtũ corꝑaliũ. Scd̃m ẽ de ñ occidẽdo vbi licet ſm lr̃az. i. ſm legẽ moysi ꝓhibeat̃ tm̃ act⁹ occidẽdi. ſm spm̃ tñ. i. ſm legẽ euãgelicã etiã volũtas occidẽdi ꝓhibet̃. q̃d lr̃a euãgelij plane exprimit. Tertium ẽ. Nõ mechaberis. vbi ſm be. Aug. noīe mechie oīs illicit⁹ ꝯcubit⁹ atqꝫ oīs mẽbroꝝ illicit⁹ vsus ꝓhibet̃. Quartũ ẽ. Nõ furtũ facies. vbi noīe furti oẽm illicitã vsurpatiõꝫ rei aliene voluit dñs ĩtelligi. ⁊ isto p̃cepto ꝓhibet̃ vsura. rapina. ⁊ sacrilegiũ. q̃d tripl̄r cõmittit̃. s. dũ vel sacrũ de sacro. vl̃ nõ sacrũ de sacro vel sacrũ de nõ sacro aufert̃. sacrũ aũt dicit̃ esse illud q̃d diuio cultui existit mãcipatũ. Quintũ ẽ. Nõ loq̃ris ꝯ ꝓximũ tuũ falsum testimoniũ q̃ p̃cepto crimen mẽdacij ⁊ ꝑiurij ꝓhibet̃. Et tantum inspeciali de sententia huius distinctionis.

De triplici genere mẽdacij. a

DI. XX[illegible] V[illegible]

Sciendũ tamẽ tria eẽ genera mẽdacioꝝ. Sunt em̃ mẽdacia q̃dã ꝓ salute vel cõmodo alicui⁹ nõ malicia ꝭ benignitate dicta q̃lit̃ obstetrices mẽtite sũt ⁊ raab. Est ⁊ aliδ mẽdacij gen⁹ qδ fit ioco qδ nõ fallit. Scit ei cui dr cã ioci dici. ⁊ h̾ duo genera mẽdacioꝝ ñ sunt sine culpa. ꝭ nõ cũ mag̃. Perfectꝭ ỽo nõ ꝯuenit mẽtiri nec etiã ꝓ t̃pali vita alicui⁹ ne ꝓ corꝑe alteri⁹ aīaz suã occidãt. Licet ãt eis veꝝ tacere ꝭ nõ falsũ dicere. vt si q̃s nõ vult hoīez ad mortẽ ꝑdere veꝝ taceat: ꝭ ñ falsuz dicat. Tertiũ ỽo gen⁹ mẽdacij ẽ qδ ex malignitate ⁊ duplicitate ꝓdit cũctis valde cauẽdũ. His videt̃ innui mẽdacia illa q̃ fiũt ioco vl̃ ꝓ salute alicui⁹: imꝑfectꝭ esse venialia peccata. ꝑfectꝭ ỽo illδ qδ ꝓ cõmodo alterius dr esse dãnabile. qδ etiã δ mẽdacio iocoso putari põt p̃cipue si iteret̃. De mẽdacio aũt obstetricũ ⁊ raab ꝙ fuerit veniale Aug. tradit dicẽs. Forsitan sic obstetrices nõ remunerate sũt qr mẽtite sũt. ꝭ qr infantes liberauerũt ⁊ ꝓpt̃ hãc miscd̾iam veniale fuit pctm̃. non tñ nullũ. sic raab liberata ẽ ꝓpt̃ liberatõꝫ exploratoꝝ ꝓ q̃ fuit veniale pctm̃. Sꝫ ne putet q̃sꝙ in ceterꝭ pctīs si ꝓpt̃ liberatiõez hoīm fiãt ta posse ꝯce q̄ ĩ veniã. Multa eñi mala detestãda talẽ sequũt̃ errorẽ. Possum⁹ em̃ ⁊ furãdo alicui ꝓdesse. si paup cui dat̃ sentit cõmodũ ⁊ diues cui tolllit̃ ñ sentit ĩcõmodum. Jta ⁊ adulterãdo possum⁹ ꝓdesse si aliq̃ nisi ad h̾ ei ꝯsentiat̃ apareat amãdo moritura. et si vixerit penitẽdo purganda. nec ideo peccatum graue negabitur tale adulterium.

Aug⁹. super psal. v.

Q[illegible] mẽdacii[illegible] obstetricum [illegible] raab fuit ve[illegible]niale.

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-333/0318
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG